

L'assagista francès Antoine Compagnon. ARXIU

Ultramoderns

Assaig

Los antimodernos

Antoine Compagnon

Traducció de Manuel Arranz
Acanalado. Barcelona, 2007

Jordi Llavina

Ultramoderns perquè van més enllà de la modernitat. Perquè, de fet, són els autèntics pensadors de la modernitat, explica Antoine Compagnon —que va descartar el terme *contramoderns*, que, fins a cert punt, era més just, però que no sonava tan bé en francès com *antimoderns*.

Aquest és un d'aquells llibres que pràcticament només poden aparèixer a França. D'entrada, pel marc: al segle XIX, París constitueix la centralitat de la cultura mundial. Pel gruix de dos dels autors que aquí prenen tot el protagonisme (juntament amb un tercer, Joseph De Maistre): Chateaubriand i Baudelaire, apòstols de l'antimodernitat. Per la confiança en la supremacia de la cultura com a valor individual, però també nacional. *Los antimodernos* no és un assaig d'estilística, però inclou molts elements d'estilística.

La tesi és que els autors estudiats —els citats, però també, en una proporció menor, Flaubert i Proust, i, més ençà, Gracq i Barthes—

representen el pensament més valuós sobre la modernitat. Compagnon —que s'ha fet un tip de llegir, de comparar, d'extreure conclusions que van més enllà de l'obra de cada un d'ells— detecta sis elements que els tres antimoderns per excel·lència comparteixen. Un d'aquests és la reacció anti-il·lustració: convençuts com estaven que la idea de progrés que es derivava de les Llums —en el sentit exclusivament científic i tècnic— acaba incitant els homes a la mandra. És per això que advoquen pel progrés moral, que, per via d'un pessimisme sistemàtic, pretén relativitzar les traces del pecat original en el món. Des d'aquest punt de vista, l'actitud és netament anti-il·lustrada: Baudelaire posa el mal en el centre del món i nega, així, l'optimisme il·lustrat. Els grans conceptes de la Revolució Francesa mereixen, també, una rèplica contundent: el poema en prosa *Le gâteau*, de Baudelaire, resulta en aquest sentit exemplar. La fraternitat no existeix: dos nens afamats es barallen per un bocí de pa, que en la seva il·lusió voraç conceben com un autèntic pastís.

Una indagació seriosa que aprofundeix altres conceptes com ara el del sublim, el dandisme, l'escepticisme o altres formes del pessimisme, com el baudelairià *spleen* i el *mal du siècle*.

Joc d'interessos

Assaig

Per entendre l'Iraq Crònica d'un arabista català que viu a Kuwait

Jordi Llaonart

La Campana. Barcelona, 2007

Xavier Filella

L'any 2002 l'arabista català Jordi Llaonart s'instal·lava als Emirats Àrabs Units per treballar com a traductor d'àrab i editor en la web personal de l'aleshores príncep hereu de Dubai. Poc després, quan la primavera del 2003 es va iniciar la invasió d'Iraq, es va convertir en corresponsal al golf Pèrsic del diari AVUI i del setmanari *El Temps*.

A través de les seves cròniques Llaonart ha informat els lectors catalans dels esdeveniments que s'han succeït en aquell país, des de la caiguda del règim de Saddam Hussein el 9

d'abril del 2003 fins a l'actual clima de violència i terror que amenaça el futur dels iraquians.

El coneixement que Llaonart té de la història, la cultura i la religió dels iraquians li permet aprofundir en l'entramat social i històric d'aquell territori, amb l'objectiu de posar una mica d'ordre a l'allau de notícies que, dia a dia, ens arriben d'aquell extens Estat. Per entendre l'Iraq, doncs, no tan sols documenta amb precisió els esdeveniments que han marcat l'actualitat iraquiana dels últims anys, sinó que, sobretot, té l'encert d'examinar les raons que expliquen les diferents actituds i interessos dels grups implicats en la conflagració.

L'obra ens apropa a una realitat extraordinàriament complexa i conflictiva que Jordi Llaonart sap perfilar a través d'un seguit de qüestions que abasten el paper de les diferents forces de la insur-

gència, la contraposició entre xiïtes i sunnites, els interessos locals i regionals que hi ha en disputa al Kurdistan, l'actitud dels iraquians respecte a l'arabisme i l'Islam o les múltiples minories lingüístiques i religioses que hi ha a l'Iraq, on, a més de xiïtes, sunnites i kurds, hi viuen assiris, caldeus, turcmans, palestins, iezidites i xabaks.

En l'anàlisi de Llaonart queda clar que el govern nord-americà va ser qui va provocar el caos actual, en prendre la decisió unilateral d'anar a una guerra basada en mentides. També, però, que els nord-americans han topat a l'Iraq amb els interessos sectaris dels diferents bàndols, més pendents d'ampliar la seva influència que d'afavorir l'estabilitat del país. L'equanimitat amb què Llaonart examina aquest joc d'interessos és justament l'aspecte més meritori d'aquest assaig i també el pas imprescindible per entendre cap on va l'Iraq.

Albert Parareda. RR

El Canadà colonial

Narrativa

Niagara, el tro d'aigua

Albert Parareda

Barcanova. Barcelona, 2007

Anna Tomàs

L'any 2008 farà 400 anys que els francesos van fundar un petit assentament en un lloc remot que els indis anomenaven Quebec. Era la primera base permanent en aquell immens territori que els blancs tot just començaven a explorar. Alguns van batejar el país amb l'ostentós nom de Nova França, però amb el temps es van imposar els que l'anomenaven Canadà.

El periodista i escriptor Albert Parareda (Moià, 1947), autor de la biografia *Buda, el lotus blau* i de l'estudi històric sobre la revolució dels pagesos de remença, *Via fora, lladres!*, ens presenta ara una esplèndida novel·la històrica sobre la colonització del Canadà.

Samuel de Champlain, el fundador del Quebec i governador de la colònia, deia que França havia de construir forts i portar urgentment nous colons a la vall de Sant Llorenç. Si aconseguïen controlar el riu, tindrien a les mans la clau que obria la porta dels Grans Llacs i controlarien el cor d'Amèrica del Nord. El conflicte amb els anglesos, que també havien iniciat una cursa frenètica per apoderar-se d'aquell territori verge, era inevitable. En la pell d'en Marc Bordeneuve, punta de llança de la colonització francesa, el lector coneixerà de primera mà el drama de la tribu dels attawandarons, torturats i anihilats pels missioners jesuïtes i els colons europeus.

Abans de posar-se a escriure, l'autor, a més de fer un exhaustiu procés de documentació i de viatjar al Canadà i als EUA, ha dut a terme un procés d'objectivació per tal d'eliminar els prejudicis i no caure en la temptació de dividir els personatges en bons i dolents.

De ritme trepidant i estructura narrativa molt ben travada, aquesta novel·la de Parareda farà les delícies dels lectors.

L'arabista Jordi Llaonart ha viscut uns anys a Dubai. RUTH MARIGOT

Homenatge a Maria Oleart

Poesia

Jo pregunto

Maria Oleart

Antologia a cura de Joana Bel
La Comarcal Edicions-Ajuntament
d'Alfons. Argentona, 2007

Vicenç Llorea

Amb motiu del desè aniversari del premi de poesia Alella a Maria Oleart, la seva filla, la poeta Joana Bel, ha dut a terme una antologia que ens permet recuperar l'obra d'una autora plena d'energia

i d'humanisme. A més, Montserrat Abelló clou el volum amb el postfaci *Maria Oleart o la sensualitat feta poesia*, on afirma: "No voldria acabar sense recalcar potser la qualitat més especial, i que més admiro, de la personalitat de Maria Oleart, la seva imaginació".

Nascuda a Barcelona el 1929, va viure la seva infantesa en una casa marinera del Masnou. Anys més tard, i després de residir a Barcelona, quedaria significativament lligada a Alella a través de les estades en una casa d'estiu amb el seu marit, l'es-

cultor Tomàs Bel. S'estrenà com a poeta el 1965 amb *La mort i altres coses*, un poemari prologat per mossèn Pere Ribot. Seguí més tard *Enllà* (1974), dedicat a l'absència del pare i prologat, en aquest cas, per Anton Sala Cornadó. El 1977 obtenia la Flor Natural en els Jocs Florals de Munic pel poema *Símbols*. Després d'elaborar aquesta composició, Oleart va patir una crisi matrimonial que desembocà en una nova etapa en què va fer seva la influència d'autores de parla anglesa, com Sylvia Plath, de la mà de les traduc-

cions de Montserrat Abelló, i va néixer *M'empasso pols quan beso la terra* (1983).

A partir de llavors, intensificà el seu compromís amb la defensa del feminisme. L'any 1988 va rebre el premi Don.na de narrativa amb *Contes estrafets* i el 1989 va aparèixer el poemari *Versos a Anaïs*, alhora que guanyava el premi Caterina Albert i Paradís amb el seu darrer llibre de versos: *Solitud*. El 1991 va posar punt final a la seva obra amb la història il·lustrada per Gemma Sales, *La màgia de les espelmes*. Els anys següents, fins

a la seva defunció el 1996, van quedar marcats per una llarga malaltia.

Joana Bel facilita l'accés a l'obra de Maria Oleart mitjançant una seixantena de composicions que ressegueixen l'itinerari creatiu que hem descrit, tot inclouent-hi al final un apartat de poemes inèdits. *Jo pregunto* esdevé un bell homenatge a qui fou una poeta imaginativa i enamorada del paisatge mediterrani d'Alfons i del Masnou, alhora que una lluitadora infatigable per la causa de la dona i de la catalanitat.